

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 k.
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 k.
Videkre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hét napján.
Ünnepnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal.
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszatér-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 162. szám. Nagyvárad. Kedd 1915 július 20.

Lublinnál lesz a döntő csata.

Budapest, július 19. A sajtóhadiszállásról jelentik: Ismét egy nagy lengyelországi csatának vagyunk tanúi. A harc ugyan még javában dül, de annyit már most meg lehet állapítani, hogy ez a nagy csata miránk kedvezően alakul. A Bistrica mentén lévő orosz hadállások elfoglalása következtében frontunk már túl van azon a vonalon, amelynek ideiglenes visszafoglalását az oroszok, mint valami nagy győzelmet ünnepelték. Az újonnan kifejlődött nagy csata nem lesz nagyon gyors lefolyású. Az oroszok Lublintól délre gyűjtötték össze főerejüket és ennek letöréséhez szívós és elkeseredett harcokra van szükség.

Kik felelősek a galíciai vereségért.

Budapest, július 19. (Saját tud.) Az oroszok a galíciai vereségért Dimitriew és Dragomirow tábornokokat teszik felelősökké. Az orosz lapok híradása szerint Dimitriew tábornokot felmentették állásától, Dragomirowot pedig vád alá helyezték.

Visszavonulnak az oroszok.

Budapest, július 19. (Saját tud.) Párisból jelentik: Az éjjel megnyugtató hírek érkeztek Pétervárról az oroszoknak Novogeorgiewszk irányában való visszavonulásáról.

Az elsüllyesztett olasz cirkáló.

Flottaparancsnokságunk jelentése szerint a Giuseppe Garibaldi olasz páncélos cirkáló elsüllyesztettük.

Tengeralattjáró naszádaink egyike ma reggel Raguzától délre megtorpedózta és elsüllyesztette a Giuseppe Garibaldi olasz cirkálót. A cirkáló 15 perc alatt süllyedt el. Flottaparancsnokság.

A Giuseppe Garibaldi 1899-ban épült páncélos cirkáló, 105 méter hosszú, 18 méter széles, tonnatartalma 7350; ágyai: 1 darab 25 centiméteres, 2 darab 20 centiméteres, 14 darab 15 centiméteres, 10 darab 7.6 centiméteres és 4 torpedólanoszírozó cső. — Óránkénti sebessége 20 tengeri mérföld, legnagyobb sebessége 555 főtől áll.

Budapest, július 19. (Tud. cen. táv.) A sajtóhadiszállásról jelentik:

Egy tengeralattjárónk órák hosszat követte az Adria középső részén az olasz hadihajókat, amelyek a blokádnak ellenőrzése és foganatosítása végett cirkáltak a tengeren Ragusa és Cattaro magasságában. Végre buvárhajónk lőtávolságra megközelítette a Giuseppe Garibaldi nevű nagy páncélos cirkálót, mire torpedót lőtt rá.

A torpedó a második kéménynél derékban találta a hatalmas hajót. Az óriási explózió után, a mikor a füstfelhő eloszlott a Garibaldi feloldala dőlt és hamarosan elsüllyedt.

A Giuseppe Garibaldi páncélos cirkáló az olasz flotta legértékesebb cirkálóegységei közé tartozott, amennyiben az olasz hadihajók lajstromában a San Marco és San Giorgio, továbbá a Pisa (az Amalfi testvérhajója) páncélos cirkálók után következett.

A Garibaldi osztályhoz ezenkívül még két cirkáló tartozik és pedig a Francesco Ferruccio és a Varese.

Olaszországnak a háboru elején összesen 8 páncélos cirkálója volt, amelyekből az Amalfit és most a Garibaldit buvárhajóink elsüllyesztették, tehát most már csak 6 harci értékű páncélos cirkálója van Olaszországnak.

Bulgária megegyezik Törökországgal és Romániával

Szófia, július 19. Toncsev bulgár pénzügyminiszter a Balkunska Posta mai számában kijelenti, hogy a bukaresti és konstantinápolyi szerződés nemsokára nem létezik többé.

Román-török tárgyalások.

Konstantinápoly, július 19. A napokban török bizottság utazik Bukarestbe a fűggő kérdések elintézésére.

Szerbia nem bír lábra állni.

Moszkva, július 19. Risztics, az új római szerb követ, a „Ruskoje Slovo“ római levelezője előtt a balkáni helyzetről a következő nyilatkozatot tette:

— Türelmetlenül várjuk Románia beavatkozását. Szerbia is összeszedte magát, addig azonban nem tud lábra állni, míg a jobbszárnyat oldaltámadás ellen nem biztosítja. Az a körülmény, hogy Románia minden kedvező alkalmat elmulasztott a beavatkozásra (Przemysl elestét, Itália beavatkozását), igen nyugtalanító.

A bulgár-kérdésről a követ nem akart sokat beszélni, hanem megelégedett azzal a megjegyzéssel, hogy az olasz sajtó tulbecsüli Rizov római bolgár követ berlini áthelyeztetését. Rizov meggyőződéses híve a központi hatalmaknak és rossz taktika lett volna őt Rómában hagyni, mialatt Olaszország háboruban áll a monarchiával és Németországgal megszakította a diplomáciai viszonyt.

Csak 3 nap kedd, szerda és csütörtök!

Blous, ruha és Costüm selymek mélyen leszállított árakban kerülnek eladásra.

Czillér Imre nagyáruházában. Tessék a kirakat árakat megfigyelni.

Nagy győzelmünk az oroszok felett.

Budapest, július 19. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A szövetségesek offenzívája Lengyelországban és Galiciában tegnap tovább folyt. A Visztulától nyugatra az Ilzankánál harcolnak. Ilzankától nyugatra az osztrák-magyar csapatok elfoglaltak néhány ellenséges állást. A Krasznosztántól nyugatra emelkedő magaslaton a német csapatok kemény harcok között diadalmasan nyomultak előre. Kierbiesow és Grabowiec között osztrák-magyar ezredek csatlakozva a német erőkhöz, a Volicán keresztül heves küzdelemben megnyitottuk az utat az ellenséges magaslati állásokba. Itt 3000 fogoly jutott vitézeink kezére. Sokaltól északkeletre és délkeletre változó harcok után északmorvaországi, sziléziai és nyugatgalíciai landvern a Bug keleti partján megvetette lábát. A Kirchpach lovassági tábornok parancsnoksága alatt álló erőink itt 12 tisztet és 1700 főnyi légénységet elfogtak és 5 géppuskát zsákmányoltak. Azon sikerek, melyeket a szövetségesek ilyenképen 18-án az egész arcvonalon kivívtak, megrendítette az ellenség ellenálló erejét.

Bár az oroszok a legutóbbi napokban minden elérhető erősítésüket harcavonták, nem tudtak tovább helytállani. E hó 18-ról 19-re virradó éjjelen az arcvonalon megkezdtek a visszavonulást és a győzelmes szövetséges seregeknek átengedték a harcmezéjét. Keletgaliciában a helyzet általánosságban változatlan maradt.

A Dnyeszter frontunk csak Zaleszcikától lefelé volt ismételtén macacs támadások célpontja. Az oroszok 7—8 sorban nyomultak előre. Az elsően látszólag fegyvertelen volt és mintha megakart volna magát adni felemelt kézzel közeledett. Az ellenséges támadás tűzünkben borzalmas veszteségek mellett összeomlott. Magától érthető, hogy amint ezt hasonló körülmények között a jövőben is tenni fogjuk, a látszólag fegyvertelen támadásokra tüzeltünk.

Nagy csata a görzi hidfőnél.

Budapest, július 19. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi grófságban tegnap nagyobb harcok kezdődtek. Az olasz tüzérség korán reggel mindenféle kaliberű ágyúval megkezdte a tüzelést a doberdói fensik széle és a görzi hidfő ellen. A tüzelés hevessége déln a legmagasabb tokot érte el. Ekkor az erős gyalogság a fensik egész széle ellen támadásra indult. Makacs, az éjszakán át is tartó több ízben kézitusára menő harcokban csapatainknak sikerült az olaszokat, akik helyenként legelől lévő árkaikat elérték, mindenütt visszavenni. Mozsaraik öt nehéz üteget elhallgattattak. Ma reggel a harc újra lobot vetett, most is visszautasítottak a görzi hidfő ellen intézett elszigetelt ellenséges előretöréseket. A Középső Isonzónál a Kra területére és a karinthia határon az olaszok élénk tüzérségi tevékenységet fejtettek ki, mely részben éjjel is tartott. A tiroli határterületen több zászlóaljnak támadását Eiseinreick tarajon a Pfan-csucson és Filmoors tetőn fekvő magaslati állásaink ellen a Kreisberg nyeregtől északkeletre visszavertük.

Sluderback vidékén egyik gyenge osztagunk kiürítette állását. Dél-Tirolban a harcok tovább tartanak. Különös dicséret illeti határőrődeink derék védőit, akik ezen védőbástyán az ellenséges tűznek hősiességgel ellenállnak.

Délkeleti hadszíntér.

Tegnap Ragusa Veckio és Gravora előtt összesen 8 olasz cirkáló és 12 torpedóhajó jelent meg és a vasútra, a gravorai pályaudvarra, néhány helysége, valamint a Raguzánál és Vechionál emelkedő magaslatokra mintegy 1000 lövést tett. Néhány magánépület kissé megsérült. Emberéletben nem esett kár. Sebésültünk sem volt. A Guiseppe Garibaldi-nak már jelentett megtorpedozása 5 óra 45 perckor reggel történt, mire az olasz hajóraj parti vizeinket sietve elhagyta. Höfer.

Balkán semleges liga.

Berlin, július 19. A Berliner Tageblatt jelenti Laganóból: A Tribuna egyik munkatársa beszélgetett Rizov római bulgár követel, aki nagy dicsérettel nyilatkozott a német hadsereg erejéről és szervezetéről. Azt a népet, amely ilyen hadsereget tud fenntartani, nem lehet legyőzni — mondta a követ. Nyilatkozatának legérdekesebb része az a kijelentés volt, hogy Rómában nagyon buzgón dolgozott azon, hogy a semlegességet ligába tömörítse, hogy Olaszország vezetése alatt alkalmas pillanatban mint békeközvetítő

lépjenek fel az ellenséges hatalmak között. Eppen ezért nagy sajnálattal látta, hogy Olaszország beleavatkozott a világháborúba és ma már előre megjósolja, hogy Olaszországnak e miatt nagyon komoly összeütközése lesz Görögországgal és Szerbiával.

Rizov szerint Bulgária továbbra is semleges marad, Románia pedig a galíciai eseményekre való tekintettel ugyanezt fogja tenni. Szerbiától nem várható, hogy az érdekeivel ellentétes olasz érdekekkel szemben ne tartsa fenn továbbra is Dalmáciára való igényeit. (Az Est.)

Románia elszalasztotta a stratégiai pillanatot.

Moszkva, július 19. A Ruskoje Slovo nagyon pesszimistikusan ítéli meg a román kérdést és azt mondja, hogy Románia elszalasztotta az alkalmas stratégiai pillanatot. Hogy most miért habozik Románia, azt Oroszországban mindenki könnyen megértheti.

Epítsük fel Váradfalvát.

Debreczen hazafias határozatát követi az ország.

Debreczen város feankölt gondolkodásra valló, hazafias érzéstől áthatott határozata, amely szerint az országnak feldult határszélén az elpusztított községek közül egyet felépít, az egész országban lelkes visszhangra talált. És méltán!

Gyönyörű gondolat, hogy akiknek tűzhelyét, mindent pótló otthonát az ádáz ellenség felégette, szétakarta, mi, akik elkerültük a háború pusztításait s míg azok mindent elhagyva menekülni voltak kénytelenek, mi a békés otthon nyugalmát élveztük, megnyissuk szívünket s új otthon emeljük részükre a romok felett s feledtessük sokat szenvedett honfitársainkkal a kiállott temérdek szenvedéseket.

A hazafias határozatot Debreczen megküldte az összes törvényhatóságoknak. S a példa már követőkre talált: Debreczenfalva után felépül Kis-Szeged.

Nagyvárad város tegnap foglalkozott az átirattal.

Szegények vagyunk. Nagyvárad városa nem teheti, hogy egy községet saját erejéből felépíthessen, hanem áldozatkész közönségünk hozzájárulásával a nemes eszme megvalósítható.

A városi tanács s általában senki sincs tájékozva afelől, hogy miként akarják az eszmét megvalósítani.

Ha úgy akarják a község felépítését, hogy néhány ezer koronát ad a város, a többit pedig közadakozásból hozzák össze, ezt Nagyvárad is megteheti s meg is teszi, dacára nehéz pénzügyi helyzetének.

Előbb azonban tájékozást kíván szerezni a városi tanács a kormánytól, hogy minő terhek hárulnak az elhatározás révén a városra.

Szeged városa most a legjobb utra terelte azt a kérdést, mikor az ottani polgármester azt óhajtja, hogy a vidéki városok kongresszusának választmányát hívják össze s ez által a nagy arányú munkálatok vezetésében egyöntetűség legyen.

Kétszáz község hever romokban. Egy-egy ház felépítésére elég lesz 500 korona. Az adakozó nevét a hazfalán köemlékben akarják megörökíteni.

Debreczenben már megindult a társadalmi akció, a társadalom adománya eddig is szép összegre rug.

Nagyvárad közönsége bizonyonnyal ezuttal sem marad hátra, hogy segítsen küzdelmünk martirjainak házáat felépíteni.

A szükséges felvilágosítások után Nagyvárad város tanácsa megteszi javaslatát a törvényhatóság elé.

Nagyváradon türehetetlen a drágaság.

A katonaság felterjesztése.

Nagyvárad város tanácsa a világháboru kezdete óta valóban minden élelmességet és munkaerejét megfeszítve állandóan azon fáradozott, hogy a lakosság élelmességét biztosítsa és hogy megvédje a polgárságot az élelmiszerek uzsorásaitól!

A tanács elismerésre méltó törekvéseinek egyideig meg is volt a hatása. Azonban minden törekvést áthuzott a városnak és a vármegyének katonasággal való ellátása. A termelő ma egyszerűen nem jön be Nagyváradra, mert odakint a falun is eltudja adni terményeit. Az a termény, ami Nagyváradra bejön, az megfizethetetlen. Hiába van itt minden hatósági ármeghatározás. A termelők nem adják áruikat. Kevés terményt hoznak be, azért a polgárság versenyez és minden árt megad érte.

Legjobban érzik ezt a türehetetlen állapotot azok, akik kész fizetésből élnek, akik a fizetésüket nem stájerolhatják: a tisztviselők. A mi türelmes polgárságunk, beleértve a tisztviselői kart is, eddig nem panaszkodott. Minden bizalmát a városi vezetőségbe vetette. Ez a bizalom meg is hozta a maga eredményét.

A katonaság azonban még ezzel az eredménnyel sincs megelégedve. Így legujabban egy magasabb katonai parancsnokságnak Nagyváradra való helyezése után illetékes tiszték úgy nyilatkoztak, hogy **Nagyváradon van az élelmiszerek az egész monarchiában a legmagasabb ára.** Ez az ár oly magas, hogy egyszerűen türehetetlen. A katonaság segít magán.

Értesülésünk szerint a katonai vezető körök felterjesztést intéztek a miniszterhez, hogy Nagyváradon a katonai tiszteteknek folyósítsák a hadtáp-pótlékot. Ezzel a tekintélyes pótlékkal valahogy ki fogják bírni a városi élelmiszerezusorát.

Most szóljon ezek után a polgárság? A katonaság tudvalevőleg az ügyes és praktikus vezetés folytán bőségesen el van látva mindenféle élelmiszerekkel. Ezeket az élelmiszereket a katonák beszerzési árban kapják. Ugy, hogy ma a katonaság fele kiadással be tudja szerezni élelmi készletét, a polgárság kiadásához arányitva. És mégis a katonaság sincs megelégedve, az is pótlékot kér.

A katonaság kérelme nagyon megfontolandó a polgárság szempontjából. Ha sokkal kedvezőbb körülmények közt lévő katonaság is türehetetlennek találja a mai állapotokat, akkor Nagyváradon az élelmesség körül nagy bajnak kell lenni. Ezen a bajon pedig segíteni kell. Meg kell tisztítani a piacot teljesen a viszontelárusítóktól. Ha ez a tisztogatás meg lesz, meg lesz oldva a drágaság kérdése is. Nem korlátozni kell, hanem egyszerűen ki kell tiltani a piacról a kofákat. Addig míg kofáktól fogjuk beszerezni az élelmiszert, addig türehetetlen lesz a megélhetés itt.

A katonaság kérelmét jó lesz megfontolni a városnak is, mert azt olybá kell venni, mintha a polgárság intézte volna azt a városi tanácshoz.

A város tejellátása.

A város tejjel való ellátása kérdésében a N. N. egyik közelebbi számában cikket közölt, amelyben támadta Komlóssy József gazdasági tanácsost, akinek a felügyelete alatt működik a városi tejközpont és a városi tej központot teszi felelőssé a városban tapasztalt tejminőségért.

Erre vonatkozólag kaptuk a következő sorokat:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A „Nagyvárad Napló“ f. évi 165—166. számaiban foglalt, a Léderer és Kálmán-gyár tejtermelési adatainak ismertetése körül olyan nagymérvű tájékozatlanság tapasztalható a közlemény írója részéről, hogy ellenálthatlan érzésünk támadt t. Szerkesztő urat arra kérni, hogy a közönség helyes informálásának fontos érdekében a következő rövid néhány észrevételeinknek b. lapja legközelebbi számában helyet szorítani szíveskedjék.

Amikor a t. cikkirő üzleti számódása „csékély 70 százalék polgári hasznot“ állapít meg, igen súlyos tévedésbe esik, mert elhallgatja azt a sarkalatos számadási tételt, amely a tej literenkinti 7 fillért kitevő üzemi költségére vonatkozik. Pedig azt csak tudnia illenék, hogy üzemi költség nélkül dolgozó tejüzem „ma már csak a mesében, no meg a Léderer és Kálmán-féle informátor fantáziájában van.“ Egészen másképpen alakulna a számadás — és ez esetben inkább volna tán rá kilátás, hogy a város esetleg nem zárkoznék el egyes méltányt érdemlő kívánalmak teljesítése elől — ha a Léderer

és Kálmán-féle Részvénytársaság a várossal kötött szerződést betartani s a mai 130 drb. tehén helyett a szerződésben megállapított 240 drb tehén állományt tartaná fenn, mert jelenlegi csekély tejtermelése folytán magasra szökött üzemi költségünk, ez esetben a régi tejmennyiség között oszolva meg azonnal a felére redukálандók. Addig azonban ne forduljon nevezett Részvénytársasághoz a közönséghez, amelytől — csupán az elmúlt hónapot vegyük példának — 35868 liter tejet von el egy hónap alatt csak azért, mert a tehének eladása, illetve a szerződés mellőzése nagyobb haszonnal kecsegtett, mint a tehének megférése. Különösen pedig nevezett Részvénytársaság ne hivatkozzék takarmány hiányra, mert jelenleg is waggonszámra árusította a korpát.

Ami pedig 1—2 vidéki tejtermelő kihagyását illeti, azt sem az alkudozás okozta, hanem az is szintén a Léderer és Kálmán-gyár rovására irandó, amely annak idején újabb 100 drb tehén beállítását ajánlotta a városnak, amely ez irányban érdemleges tárgyalást is folytatott a nevezett részvénytársasággal. — A vidéki két tejtermelő uradalmat a tejközpont ezalatt nem szorgalmazhatta, nehogy a multbani üzemi veszteség a nyári hónapok alatt, az idén is megismétlődjék. Am a Léderer és Kálmán-gyár nem csak hogy az ajánlott újabb tehéneket nem állította be, de a tejközpont által szerződésileg biztosított tehén állományt is folyton apasztotta, amire pedig a város közönsége igazán nem szolgált rá, mert abban az időben, amikor viszont a város a volt tejmester helytelen információja alapján súlyos ráfizetés mellett vásárolta nevezettektől a tejet, nem kívánta a város a rendkívül kedvezőtlen tejértékesítési viszo-

nyokra való tekintettel a részvénytársaságtól a 21 és fél filléres egységárnak 15 filléresre való mérséklését, hanem tiszteletben tartván a megállapodást, kénytelen volt engedni, hogy nevezett társaság két év alatt (becslésünk szerint) 60.000 koronát nyerjen a város közönségén, amelynek áldozatkészségét most azzal hálálja meg a társaság, hogy naponta 1400—1600 liter olyan tejet von el tőle, amely a város közönsége szerződésileg biztosított a maga részére, s amely szerződés alapján a közgyűlés által kiküldött ellenőrző bizottság maga kívánja a részvénytársaság ellen a per megindítását. Egy pillanatig sem méltóztassék elhinni azt, hogy a társaság, — mint azt a nagyon tisztelt cikkirő ur leadni igyekszik — tisztán a közönség tejjel ellátása érdekében fordult a földművelésügyi miniszterhez, hanem kevésbé ideális szempontok vezérelték, s hogy a város támogatása a tulajdonképeni céllal szemben csak eszköz volt, bizonyítja az a sajnálatos körülmény, hogy a Léderer és Kálmán-gyár tul téve magát a szerződésen, meg a közönségnek tejjel való ellátásának fontos kérdésén, a 240 ben megállapított tehén állományt 130-ra szállította le.

Ami végül a tejárakat illeti, azokat nem a városi tejközpont emelte 34 fillérré, hanem a tisztelt cikkirő ur leleményessége, mert a valóságban folyó évi május hóig, a béke időben volt 24—28 filléres árákkal sikerült fenntartanunk a nagyváradai tejpiacon, csupán május hóban amikor a Léderer és Kálmán-gyár tejtermelésének rohamos csökkenése túlmagasra szökött a tejközponti üzemi költségeket, másrészt pedig az üzemi fenntartásához szükséges egyéb nyersanyagok folytonos megrágulása miatt kénytelenek voltunk a tej egységárát akként emelni, hogy mint ma is a hatósági 34 filléres árnál olcsóbbak legyünk. Ennek pedig tisztán csak az az oka, hogy egyes vállalatok egy fillérel sem akarnak kevesebb hasznot a háborus nehéz időkben, mint máskor, meg nem engedett haszonszerzésre szeretnék kihasználni. — Már pedig ha a fogyasztó közönség a máskor 24—26 filléres tejet máris 32—34 fillérért kénytelen vásárolni, ennek arányában a Léderer és Kálmán-gyár mekkora áldozatot volna köteles hozni a város közönségével szemben.

A tejközpont ma 32 fillérről jóval alacsonyabb árban számolja el a vele összekötésben levő viszonteladókknak a tejet, csupán egy elenyésző csekély mennyiség (mintegy napi 20—30 liter tej) értékesül a nevezett részvénytársaság telepén 34 filléres árban, hogy a kóser tej felügyeleti költsége részben megtérüljön.

Eppen ezért nem felel meg a valóságnak, hogy a viszonteladók 32 fillért fizetnek a tej literjéért, mert a túlfizetés fennálló régebbi tartozásuk törlesztésére fordítatik úgy, hogy minden egyes vásárolt liter tej csökkeneti tartozási egyenlegüket.

Cikkirő kérdezi: „Hol van nyoma ennek a közönségtől kisajtott horribilis haszonnak, hiszen a tejközpont deficitet dolgozik?“ — Erre egyszerűen az a megjegyzésünk, hogy horribilis hasznunk nincs — de ami legjobban fáj az érdekelteknek — a deficitet lényegesen apasztani sikerült.

Rendes polgári hasznot számítunk fel — mely hasznot most még a városi tejközpontnak sem áll módjában elengedni — a minek legfényesebb bizonyítéka, hogy sem Debrecenben, Kassán, Pozsonyban, Kolozsvárott, sem más nagyobb városban nem olcsóbb a tej, mint Nagyváradon, ez egyedül a városi tejközpont érdeméül tudható be.

Nagyvárad, 1915 július 17-én.

Teljes tisztelettel
Andó Ferenc.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

Risiparunk a katonai szükségletek szállításánál.

Általános a panasz, hogy a hadsereg részére szükséges ruházati és felszerelési cikkek szállításánál a magyar kisipar nem részesül abban a figyelemben, amelyet méltán megérdemelne, sőt amelyet joggal követelhetne, szemben a közterhek viselésével.

Az országos iparegyesületben éppen úgy, mint a hazai Kereskedelmi és Iparkamarában sokszor rámutattak a magyar kisiparnak a katonai szállításoknál tapasztalt mellőzésére; a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara is több ízben fordult ily irányú panaszszal a kereskedelmi kormányhoz.

A nagyváradai kisiparosok pedig kimutatták, hogy különösen a ruházati, bőripari munkákban teljesen versenyképesek s olyan munkát képesek szolgáltatni, amely határozottan jobb minőségű, mint a protekciós ügynökök útján szállított ruházati cikkek. A magyar kisiparosok nem szállítottak volna papírtalpu bakkanecokat és kikeményített női ruhászövetből katonazubbonyokat és köpönyegeket.

A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara buzgó tevékenységének az utóbbi időben sikerült a katonai szállításokból a nagyváradai kisipar részére bizonyos mennyiséget biztosítani, azonkívül, hogy a Hungáriacipőgyár már előzetesen is készített nagyobb mennyiségű bakkanecra megrendelést.

Kisiparosok, alkalmi szövetkezetté csoportosulva, úgy Nagyváradon, mint Nagyszalontán szintén készítettek már katonai lábbeliket a kincstár részére, sőt egyik nagyváradai kereskedő cég vállalkozása révén a nagyváradai szabók is kaptak katonai munkát, azonban csak másodkézből.

A nagyváradai kisipar, mint értesülünk, most újabb katonai munkákhoz jutott a kamara közbenjárására.

A kamarai kerületből ugyanis a következők kaptak a napokban megrendelést, a kereskedelmi miniszter útján.

Erdős Lajos és társai cipész ipari alkalmi szövetkezet Sarkadon, 600 pár bakkanecra;

Felföldi Károly és társai cipész alkalmi szövetkezet Nagyváradon 2400 pár bakkanec és könnyű cipőre;

ifj. Mónus Sándor és társai cipész alkalmi szövetkezet Nagyváradon (már előbb pár ezer párt készítettek) 4000 pár bakkanec és könnyű cipőre;

Füstös János és társai cipész ipari alkalmi szövetkezet Érmihályfalván 207 pár huszár csizmára;

Kulin Vilmos és **Gaal László** alkalmi szövetkezet (előbb már szintén nagyobb szállítást eszközölt) 5000 pár bakkanec és könnyű cipőre és 1144 pár rövidszáru csizmára;

Stern Ignác cipész Élesden 400 pár bakkanecra;

Fehér Anna Nagyváradon 2603 pár bakkanecra.

Osszesen tehát Nagyváradon és Bihar megyében 14354 pár katonai lábbelit rendeltek meg újabban.

Ezekon kívül több nagyváradai szijgyártó kapott valamennyi katonai munkát.

A jég tehát meg van törve, s ha továbbra is legalább ilyen arányban részesülnek a mi kisiparosaink a katonai szállításokban, némileg megszűnnek a panaszok.

Debrecenfalva a zborói várromok alatt.

Debrecen közönsége kiküldötte megbízást kapta arra, hogy Debrecenfalvának helyét az oroszok felvidéken kiválasszák. A deputáció bejárta az elpusztított Sáros megyét s úgy határozta, hogy a nagy Rákóczi Ferenc helységében: Zboró várának romjai alatt elterülő gyönyörű völgyben kell felépülnie Debrecenfalvának.

A debreceni deputáció pénteken indult Sáros megye és Eperjes város képviselőivel a szomorú, ellenségszűrt vidékre. A társaság Szinnyei Merse István főispán vezetésével legelőször Bártfát ejtette útjába.

Nagy örömmel fogadták a nevezetes fürdőhelyen a debrecenieket. Ott, ahol alig pár hónappal ezelőtt az ellenséges ágyúk borzalmas muzsikája tartotta izgalomban az embereket, most nyugodt és lelkes élet honol. A bártfaiak sokat tudtak mesélni az átél rettetes napokról, a vad és kiméletlen ellenségről. A debreceniek ez alkalommal csak kevés ideig lehettek köztük, megnézték a nevezetességeket s aztán futott az autó velük a síralkak színhelyére, ahol legelőször is a nagy Rákóczi életével szorosán összenőtt helység állította meg őket. És ez a sokat szenvedett Zboró!

Zborónak minden rögéhez most fájdalom és könny tapad. Zboró részben csak volt, mert megsemmisült a Rákóczi népér e vár megint, hogy újra éledhessen.

A debreceniek a legteljesebb részvétellel járták be a lerombolt helyeket, szeretetteljes hangon beszéltek a hajléktalanná vált emberekkel, akik most rögtönzött kunyhókban tanyáznak.

A szemle után a debreceni deputáció a híres Rákóczi-kastélyban állapodott meg. Az ódon falvak között, amelyek történelmi fényt vernek vissza, mély megilletődéssel fogott tanácskozáshoz a társaság. A helyszíni tapasztalatok után megbeszélték a község felépítésének kérdését s alaposan megvitatták a telekkönyvi helyzetet is.

A bizottság határozatából egy küldöttség: Domahidy Elemér főispán, Márk Endre udvari tan. polgármester és Than Gyula, a Debreceni Ujság főszerkesztője és tulajdonosa, Szepesházy Imre országgyűlési képviselő kalauzolása mellett a többi, romba döntött községek felé indultak.

Megnézték Szemelye, Hutás, Alsó-Merse, Vizköz, Felső Hungóc, Ladomármező községek helyeit. Ezek a falvak ugyszólván csak — voltak.

Nem egy helységet a földdel teljesen egyenlővé tett a brutális és minden emberegségből kivetkőzött ellenség.

És a lakosság? A szánalom érzései csak itt járhatják át valójában az emberi szívket. Ehhez a nyomorusághoz képest még a koldusbot is gazdagságot jelent...

A küldöttség automobilon elment egészen Magyarország határáig, a sok magyar vértől ázott Duklai-szorosig.

Visszatérés Bártfára.

A küldöttség tagjai este hat órára Bártfára tértek vissza. Abban állapodtak meg, hogy rövid pihenő után itt tartják meg az értekezletet, amelyen a látottak mérle-

gelésével elhatározzák, hogy hol legyen Debrecenfalva?

Az emlékeztető értekezletet, amelyre összegyűlt Sáros megye és Eperjes város egész képvisellete, Márk Endre udv. tan. polgármester nyitotta meg.

Than Gyula mindent összefüggővé: Zboró elpusztult részén, a Rákóczi-vár alján, látná legszebben kivihetőnek Debrecenfalva megépítését. Zboró és Debrecen, e két történelmi jelentőségű város ölekezése lenne. Ezért a maga részéről azt az előterjeszt teszi, hogy Debrecenfalvát a zborói várromok alatt elterülő festői szép völgyben építsék föl, ahol gyönyörűen érvényesülhetne és poétikusan szép háttérrel kapna a határvidéki új magyar község.

Általános helyesléssel kísérték e szavakat s egyhangulag megállapodtak abban, hogy Zboró történelmi várának a romjai alatt épüljön fel Debrecenfalva.

A Magyar Nők Korona Alapja.

Biharmegye és Nagyvárad egész társadalma rendkívül meleg érdeklődést tanúsít a Magyar Nők Korona Alapja iránt, melynek magaslatos feladatáról nemrég bővebben megemlékeztünk. Erről tanuskodik az alábbi két levél is, melyek most érkeztek dr. Miskolezy Ferencnéhez, a Magyar Nők Korona Alapja elnöknőjéhez. A két levél így hangzik:

Méltóságos Asszonyom!

Szíves értesítését Méltóságodnak és az együletnek azon megtisztelő határozatát, hogy engem a Hadsegélyző-bizottságba beválasztani kegyeskedett, nagyon szépen köszönöm. Nagyon szívesen ajánlom fel szolgáltatmat e szép cél elérésében és 100, azaz száz darab emlékszelvény eladását ezennel bejelentem és a 100 korona összeget a mai napon utalványon küldöm meg Méltóságod címére, kérve ezen összeget rendeltetési helyére juttatni.

Kiváló hazafias tisztelettel:
Árpád, 1915 július hó 16 án

Beöthy Lászlóné.

Méltóságos asszonyom!

A legmélyebb tisztelettel értesítem Méltóságodat, hogy a vezetésem alatt álló posta- és távirtda igazgatósági kerület személyzetének hadsegélyezési bizottsága a rendelkezésre álló alapból 400 (négy száz) koronát szavazott meg a „Magyar Nők Korona Alapja” céljaira.

Ezen összeget egyidejű rendelkezésem folytán, a kebelbéli posta- és távirtda igazgatósági pénztár fogja Méltóságod címére elküldeni.

A midőn erről Méltóságodat a legmélyebb tisztelettel értesítem, egyben az adakozó posta- és táv. személyzet nevében arra kérem, hogy adományunkat kegyesen elfogadni és a jelzett célra felhasználni méltóztassék.

Fogadja Méltóságos Asszonyom kiváló tiszteletem legőszintébb nyilvánítását.

Siket Traján,

m. kir. posta- és táv. főigazgató.

A hadvezetőség az akciónak minél szélesebb körben való elterjesztése érdekében művészi kivitelű plakátokat készítettett. A nagyváradai bizottság részére a plakátok már megérkeztek s azokat legközelebb kiragasztják.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer.
Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

A husevés további mérséklése.

A miniszter a mérséklést ajánlja.

Érdekes és mindenestre nagyon fontos jelentőségű körrendeletet küldött a miniszter Biharvármegye törvényhatóságához. A rendeletben a következőket mondja a miniszter:

A csaknem egy év óta tartó háboru alatt több milliós hadseregünk élelmezése tetemesen csökkentette az ország állatállományát. A beállott hiányt még békés időben is csak hosszabb idő után pótolhatja a céltudatos állattenyésztés. A háboru még hátralevő idejére biztosítani kell a hadsereg és az itthonmaradottak élelmezését s a gazdasági munka zavartalan folytatásához szükséges állati munkaerőt. Gondoskodni kell arról is, hogy a rendkívüli mértékben megeszappanó állatállomány helyreépítésére szükséges tenyésztésanyag a békés idők beálltával rendelkezésre álljon. Mindez csak az állatállomány messzeemenő kimelésével, vagyis a husfogyasztás okszerű korlátozásával történhetik.

Ebből kiindulva, a miniszterium 2357—1915. M. E. számú rendeletével tudvalevően eltiltotta a marhahusnak, borjúhúsának és sertéshusnak a hét két napján, kedden és pénteken való kimelését, illetőleg étkezőhelyeken való kiszolgálását.

E kormányrendelet célzatának kíván minél teljesebb sikert biztosítani a belügyminiszternek a törvényhatóságokhoz intézett 23535—1915. számú körrendelete. Ebben a miniszter annak az üdvös eszmének érdekében indít széleskörű akciót, hogy a hussal való táplálkozást még a kormány részéről megszüntetett mértékben is korlátozzák.

Rámutat a miniszter arra, hogy az orvosi tudomány már régen megállapította, hogy a húsétel az emberi szervezet erejének fentartása és fokozása szempontjából egyáltalán nem nélkülözhetetlen tápszer, sőt ellenkezőleg, éppen a talnyomóan hussal való táplálkozás az, ami határozottan káros elváltozásokat idéz elő az emberi szervezetben. Már pedig hazánkban a hussal való táplálkozás egészben vége nagy túltengést mutat. A belügyminiszter azt a reményt fejezi ki, hogy a közönség nemcsak a miniszterium rendeletében meghatározott napokon fog tartózkodni a húsételtől, hanem önszántából is még nagyobb mértékben fogja csökkenteni a husfogyasztást, amely önkéntes megadóztatással maga is nagy mértékben elősegítheti azt, hogy a miniszteriumnak az állatállomány védelmére irányuló törekvése minél üdvösebb eredményre vezessen.

Ez nem nehéz dolog, mert hiszen éppen most nyáron van elég zöldség, fűzelék és gyümölcs, ami a húst könnyen nélkülözhetővé teszi. Hazafias érzésünk tehát feltétlenül megköveteli, hogy megszokott életmódunkon változtassunk, főleg amikor azzal egészségünknek is hasznára lehetünk.

A háboru — mondja a körrendelet — sok más irányban és mindannyiunktól nagy áldozatokat követel, amelyeket a magyar társadalom eddig minden páratlan hazafias lelkesedéssel sietett minden tőren meghozni. Ezek mellett igazán csekélységgé törpül a hussal való táplálkozás mérséklése, amely lényegében csak némi életrendi kérdéssé zsugorodik, kihatása ellenben kiszámíthatatlan hadviselési és közgazdasági eredményekkel jár.

A miniszter első sorban a törvényhatóságoktól várja, hogy a husfogyasztás korlátozásának eszméjét minél szélesebb körben népszerűsítsék. Remélhető, hogy a belügyminiszternek közérdekű célzattól áthatott felhívása a hazafias közönség körében visszhangra talál és — belátva a dolog hadügyi, közgazdasági és közegészségügyi horderejét — tömegesen fogják magukat a husfogyasztás mérséklésére elszánni, ami közvetve

még a husarak alábbi szállását is elő fogja segíteni

A körrendelet alapján Fráter Barnabás a főszolgabírók bevonásával minden valószínűség szerint igen szép eredményeket fog elérni Biharvármegyében. Hogy az eredmény minél szebb legyen, arról már jó előre gondoskodtak a mérséklés a borsos árakkal.

..HIREK..

* **József kir. herceg aranygyapjas rendje.** A király József Ferenc kir. herceget, József kir. herceg fiát, az aranygyapjas rend lovagjává nevezte ki.

* **Katonai kinevezések.** A király Themleitner Sándor, Némethi Lázár és Kristóf Mátyás 27. ik gyalogezredbeli, továbbá Hovszky-Horváth József, Ujhelyi Aladár, Moranszky András, Pethő Tibor és Török István 101. ik gyalogezredbeli, azonkívül Mosorka Bozsidar, Eféndics Nándor, Brancovicsi István, Krämer József és Karakatics Vladimir 70. ik gyalogezredbeli tartalékos zászlósokat tartalékos hadnagyokká nevezte ki.

* **A 43—50 évesek sorozása Budapesten.** Budapesten már kibocsátották a hivatalos hirdetőnyomatot a 43—50 évesek összeírásáról és sorozásáról. A kitöltendő népfelkelti igazolványi lapon abba a rovatba: „volt-e katona, utolsó katonai rendfokozat” az illető csapattest és rendfokozat csak abban az esetben irandó be, ha az illető népfelkeltésre kötelezettnek katonai (tiszt vagy altiszt) rangja volt, vagy ha legalább egy évig szolgált, vagy ha legalább 8 heti katonai kiképzésben részesült és legalább két fegyvergyakorlaton részt vett. Ebbe a rovatba azonban az is bejegyzendő, ha az illető népfelkeltésre kötelezett a honvédség, közös hadsereg (haditengerészet) vagy a csendőrség kötelékéből fölülvizsgálati uton bocsátott el. A 43—50 évesek sorozása augusztus 23-tól október 7-ikéig lesz.

* **Katonai kitüntetések.** A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a 4. honvéd gy. e. bel. Bozóky Gyula, Frankó Géza, Fabiny Elek, Kovács Kálmán, Vály Miklós, Jablonszky Emil, Mayer Imre és Podhráczky András századosoknak, az ellenség előtt elesett Fényes Barna századosnak, továbbá Vöröss József főhadnagynak a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadi ékítményekkel adományozta, azonkívül megparancsolta, hogy Horváth Dezső főhadnagynak, Breier Elemér tart. főhadnagynak, Faludy László és Vajkó Tibor hadnagyoknak, Nagy Andor, Tóth János, Breuer Géza és Takács József tart. hadnagyoknak a legfelső dícsérő elismerés először, Bozóky Tasziló főhadnagynak, a 37. gy. e. bel. Skoda Ferenc századosnak és Pirschl Rezső főhadnagynak pedig ujalag tudtul adassék. A 20. honvéd gyaloghadosztály parancsnoksághoz beosztott Kovács Gyula főszámtisztet a koronás arany érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján, Rácz Ödön 4. honv. gy. e. bel. századost, Szauer Pál és Kraemling János honvéd alhadbírsokot, azonkívül a 2. honvéd huszárezredbeli dr. Koós Aurél tart. főorvost a Signum laudis-szal; a VIII. csendőrkörületbeli Borbély Károly, Szilágyi József, Eszik Mihály, Papp János, Molnár János, Szabó István, Szegedi György és Kertész Miklós címz. őrmestereket a koronás ezüst érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki a király.

* Nullás lisztet kap a közönség.

Értesitem a város közönségét, hogy folyó hó 21-étől kezdve a városi liszt és élelmiszer raktárakban és a hatósági liszt elárúsításával foglalkozó lisztkereskedésekben minden július hó 21., július hó 31-ig szóló főzölszít szelvény ellenében a főzölsziten kívül egyegy kilogramm nullás liszt vásárolható kilogrammonként 82 filléres áron. Egyben tudatom, hogy f. hó 21-étől kezdve baromfitáplálásra a városi liszt és élelmiszer raktárakban szemes fajtengeri kerül eladásra. Szemes tengerit csak azok vásárolhatnak, akik liszt utalványokkal bírnak, vagy akik a városi közlélelmezési ügyosztálynál (Városház földszint 9 sz.) tengeri vásárlásra feljogosító utalványt szereznek. Egyszerre legfeljebb 5 kiló tengeri vásárolható. Egy kiló szemes tengeri ára 40 fillér. Nagyvárad, 1915. évi június hó 19. én. Lukács Ödön főjegyző.

* Madarász Gyula halála.

Egy derék nagyváradai iparos-polgár, Madarász Gyula építész tragikus halála kelt általános részvétet. Az életerős, hatalmas természetű férfit hetekkel ezelőtt betegedett meg, erős lábujját érzett, s baja annyira rosszabbodott, hogy amputálni kellett. Ez sem segített súlyos baján s újabb amputálás vált szükségessé. A napokban a harmadik amputálást hajtották végre a sokat szenvedett derék emberen: fél lábát majdnem tőből el kellett távolítani. Az életét azonban így sem sikerült megmenteni s a 46 éves ember vasárnap este kiszendvedt. Halálát szülei és testvérei kívül három gyermeke siratja. Madarász Gyula hosszabb ideig a városi munkák vállalkozója volt, ő építette a Rákóczi-ut csatornáját és sok városi épületet. Ügyes, kiváló iparos volt. Nagyvárad város ipari életében tevékeny részt vett, mint az ipartestület előjárósági tagja; korábban beltagja a kereskedelmi és iparkamarának, Temetése ma, július 20. án délután 5 órakor lesz a Percses-utca 11. sz. háztól. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak mély fájdalommal tudatjuk, hogy Madarász Gyula építész folyó hó 18. án este 8 órakor, életének 46. ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentség felvétele után meghalt. A megboldogult drága halott teteme folyó hó 20. án délután 5 órakor a Percses-utca 11. számú gyászházból a római katolikus egyház szertartásai szerint végzendő beszentelés után fog az olasz temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engedtető szent-mise folyó hó 21-én délelőtt 9 órakor fog az olasz plébánia templomban az Egek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1915. jui. hó 18. án. Az örök világosság fenyvesedik neki! Madarász Péter és neje szülei, Madarász Mariska, Madarász László, Madarász Sándor testvérei, Madarász Margit, Madarász Irma, Madarász Gyula gyermekei, Madarász Lászlóné, Madarász Sándorné sógoronai, Madarász Zoltán, Madarász Andor unokatestjei.

* Egyházi tudakozó iroda.

A Magyar Kurir jelentése: A Pázmány Védőiroda jelenti: A háboru kitörése után a Szent-eltűnt katonák sorsa iránt. A Szent-eltűnt természetesen nem tudott e kérdésekre felvilágosítást adni, hanem a különböző egyházi hatóságokhoz fordult, hogy a lehetőség szerint válaszoljanak az érdeklődőknek. Mivel a legtöbb német fogolytábor paderborni egyházmegye területén van, a kérések legnagyobb részét a Szent-eltűntek a paderborni püspöki ordinariátushoz tette át. Az érdeklődők számának fokozódásával Schulte József dr. pader-

borni püspök a Szentszék kezdeményezésére 1915 január végén a német püspöki kar közreműködésével Paderbornban egyházi tudakozó irodát létesített, amely eltűntek felkutatásával foglalkozik. Az irodának két osztálya van; az egyik a német földön levő hadifoglyok közt ellenséges állambeli eltűnteket nyomoz, a másik az ellenséges államokban az egyházi szervezet segítségével német és a vele szövetséges államok eltűntjeit keresi. A paderborni tudakozó iroda a tábori papság segítségével érintkezik valamennyi fogoly-táborral és tábori kórházzal.

A Franciaországból és Belgiumból jövő érdeklődéseket rendszeresen a Szentszék, vagy valamely Rómában levő bibornok közvetítette. Az iroda kutatásának eredményét külön lajstromokban adta ki. Május 20-ig 47 lajstromot tett közzé. Összesen 9465 eltűnt után érdeklődött és június 15-ig 1073 ember sorsát sikerült megállapítani. A kérdések nagy többségére még nem érkezett válasz. Abban az esetben, ha az irodát arra kérték, hogy állapítsa meg, vajjon X. Y. katoná tényleg az X-i fogolytáborban van-e, az iroda az eljárás befejezése után külön levélben értesítette az érdeklődőt az eredményről. Ilyen ügy június 15-ig 1664 volt. Az iroda ezenfelül a hadifoglyok levelezését, a nekik szánt olvasmányokat és a szeretetadományokat is közvetítette. Így Franciaországból és Belgiumból mintegy 100,000 márkát küldtek az irodához, hogy juttassa el a francia és belga hadifoglyokhoz.

A paderborni irodával egyidőben Gasparri bibornok államtitkár a Szentszéknek „Ufficio provvisorio per informazioni sui prigionieri di guerra” névvel szervezett tudakozó irodát. Mivel a francia kormány nem engedte meg francia egyházi tudakozó iroda szervezését, Bovet freiburgi (Svájc) püspök „Schweizerische Katholische Mission” névvel szervezett ilyen irodát, amelyet Joye dr. egyetemi tanár vezet. Ezt az irodát utóbb a francia kormány hivatalosan elismerte. A három egyházi iroda egymással karöltve dolgozik az eltűnt katonák felkutatásán, felekezetiükre való tekintet nélkül.

A Pázmány Védőiroda a svájci és a paderborni irodával szoros kapcsolatot tart fenn és minden hozzá intézett kérdést a nevezett irodáknál közvetítésének felhasználásával intéz el. (Cím: Pázmány Védőiroda. Budapest VIII., Szentkirályi-utca 30.)

Adakozzunk a hadi özvegyek és árvák javára! A hadbavonultak hátramaradt családtagjainak segélyezésére a polgármesteri hivatalhoz a következő adományok érkeztek be: Csillag Sándorné urnő a zenevizsgáján befolyt jövedelem címen 167 korona 90 fillér és 2 korona 40 fillér együtt: 170 korona 30 fillér. Dr. Komáromy Dezső járásorvos Szalárdról a Nagyvárud utján 15 korona. Horváth Erzsike „Háborus versek a fehér leányszobából” című verseinek jövedelme címen a Nagyvárud utján 50 korona. Boros J. ékszerész, özv. Nyíry Györgyné elhunyt alkalmából koszoru megváltás címen a Nagyvárud utján 10 korona.

Kiknek kell cséplőgép kezelő. Van szerencsénk felhívni a cséplőgéptulajdonosok és uradalmak figyelmét az iránt, hogy akiknek lokomobil és cséplőgépkezelőre van szükségük, forduljanak a marosvásárhelyi társkamarához, ki készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére. Nagyvárud, 1915. július hó 17. A nagyváradi Kereskedelmi és Ipar-kamara: Dr. Moskovits József sk., elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk., titkár.

Adományok a Jobbkéznek. A Vörös-Kereszt fehérnemű és „Jobbkéz”-osztály részére Kocsán János törvénytisztelő bíró 10 koronát küldött Bary József halála alkalmából koszoru megváltás címen. Maróczy Mariska plébános tárgyakat, Hazay Gyula ujjalotai plébános könyveket, Tötösről zsebkendőket, Kis László fehérneműt küldtek. Mindezen adományokat hálással köszönjük a sebesültek nevében s kérjük a közönség további segítségét.

*** A mezőgazdasági gépezetek és fűtők szabadságolása.** A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a mezőgazdasági termelésnek, különösen az aratási munkálatoknak előmozdítása szempontjából katonai (népfelkelői) szolgálatot teljesítő hivatásos mezőgazdasági (cséplő, arató, kaszáló-gépek, gőz- és motoros szántógépek) gépezetek és fűtők szabadságoltassanak, illetőleg községeknek, földbirtokosoknak és cséplőgép-tulajdonosoknak rendelkezésére bocsáttassanak. Ide tartoznak azok a mezőgazdasági gépezetek és fűtők, akik póttesteknél, hatóságoknál, intézeteknél, vasutbiztosító és egyéb alakulatoknál az ország belsejében szolgálnak és elfogadhatóan beigazolják, hogy hivatásos gépezetek vagy fűtők, azonnal abba a községbe szabadságolandók, amelyben utóljára foglalkozásukat űzték. Erre vonatkozó igazolási szolgálatnak bizonyítványok, munkakönyv, megbízható tanuk vallomása. Hasonlóképpen szabadságolandók azok a mezőgazdasági gépezetek és fűtők is, akik a hadiszolgálatokról szóló törvény alapján, illetve mint népfelkelésre kötelezett munkások gyárakban és üzemekben, valamint egyéb hadicélú szolgálatra igénybe vétetnek és átmenetileg nélkülözhetők. A szabadságidőtartam 1915. évi szeptember hó 15-ig szól. A szabadságot legénységnek a szabadság tartama alatt katonai illetményre nincs igénye.

*** Halálozás.** Véghe István nyug. bagaméri jegyző, életének 45. évében elhunyt. Temetése tegnap ment végbe Nagyvárudon a Sztaroveszky-utca 7. számú házban.

*** A Vörös-Kereszt Egylet** pénztárába f. hó 13-tól 17-ig a következő adományok folytak be: Pekanovits Imre elhunyt alkalmából koszorumegváltás címen adakoztak: Sebes-Körös ármentesítő társ. 50, a Sebes-Körös ármentesítő társ. tisztikara 40, Fabéry Ármin igazgató-főmérnök 30, Tatár Zoltán igazgató-főmérnök 15, továbbá Bary József elhunyt alkalmából Tatár Zoltán 15, rém. kath. hívek (Ujjalota) 20, Hadházi Károly telefonkezelő (Komádi) 20, Reichtné Bauer Zsófia 5, L. N. 1 korona.

*** Pályázatok katonai szükségletekre.** A cs. és kir. hadügyminiszter nagyobb mennyiségű banya és kohótermékeket, vas, acél és fémárúkat, faárúkat, textilipari termékeket, bőrárúkat, lőszerszármakokat, kémiai és vegyi termékeket szándékozik beszerezni. A részletes feltételek és felvilágosítások a kamarában nyerhetők. — Ugyancsak a cs. és kir. hadügyminiszterium pályázatot hirdet sürgősen szállítandó 370,000 drb köpenyegesomagoló-szujra. — Ajánlatok 1915 július hó 25-ig a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatóságához intézendők. Budapest, Akadémia-u. 3. Nagyvárud, 1915 július hó 19. A nagyváradi Kereskedelmi és Ipar-kamara: Dr. Moskovits József sk., elnök, Dr. Sarkadi Lajos sk., titkár.

*** Adományok a Vörös-Kereszt központi konyhájának.** A Vörös-Kereszt központi konyhájának vezetősége (Körös utca 17.) a súlyos sebesült katonák részére küldött alább felsorolt adományokat hálással köszönettel nyugtázza: N. N. 20 K, Tenkegörmbed és Kávásd községben való gyűjtés 50 K, dr. Bozóki Dezsőné 10 K, Lánszky Lajosné aszalt zöldség, Molnár Zoltán ref. lelkész gyűjtése Kismarján 47 drb esirke, 2 drb liba, 6 drb kacska, 386 drb tojás, egy véka burgonya, zöldbab, kalarabé, alma, 15 kg. liszt, 1 kg. zsir, 1 kg. szalonna, özv. Vidovich Bonaventuráné 10 üveg paradicsom, özv. Vizely Imréné Nagykereki zöldbab.

*** Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

*** Közép koru** özv. uri nő ki, a háztartás minden ágában teljes jártassággal bíró, kitűnően főz. Házvezetőnői állást keres. Cím a kiadóba.

*** Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsíros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

*** Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, borovicska pálinkát, szardíniát, levekocskát, huskonzerveket, sajtot, lipői-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üditőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépnek, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódi-féle reklam kész darált kávémat, negyedkiló 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régié. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Húr különlegességek.

CIPÓ

újdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Szeplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

IRODÁLOM

Uj Idők. Egy untauglich notesznábol címmel Gábor Andor az Uj Időkben rovatot nyitott, amelyet Mühlbeck Károly rajzai illusztrálnak. Az e heti szám szövegezéséből megemlítjük még Malonyai Dezső elbeszélését, melynek címe Gyovics Gyókö három vagyona. Csathó Kálmán levelét Lemberg-ből Az igazgató címen, Herczeg Sándor, Szász Kalári levelet ir című elbeszélését és Lőrinczy György Tibere című novelláját. Verset Czöbel Minka, ifjabb Wlassics Gyula, és Kelemen Viktor irtak. Cikk és képsorozat ismerteti a san-franciskói világhiállítását. A pillanatfölvételek rovata, Vellquarts Ingeberg Az ezredes ur leányai című dán regénye egészíti ki a lap szövegét, míg a képek fölélik a világháboru négy nagy hadszínterének epizódjait. Az Uj Idők előfizetési ára félve tiz, egész évre husz korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI. kerület Andrássy-ut 16.

Legujabb táviratok.

16.350 orosz fogoly.

Berlin, július 19. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Souches vidéken, ahol a nap aránylag nyugodtan telt el éjjel nyugodtabb volt a tevékenység. A franciáknak Souches ellen intézett támadását visszavertük. Az ellenségnek ettől délre megkísérelt támadását tűzünk megakadályozta.

Az Oissen és az Argonok közötti arcvonalon többszörös tüzési és aknaharcok voltak. Az argonni erdőségben az ellenség jelentőség nélküli támadásokat kísérelt meg. A Maas magaslatokon Les Epangestól és Psausetól délnyugatra váltakozó módon tovább harcolunk. Csapatunk a folyó hó 17-én elért kis helyi előnyöket újból elvesztették, 3 tiszt és 310 főnyi legénység jutott fogságunkba.

Keleti hadszintér.

A német csapatok Tuckumzot és Schixtot elfoglalták. Windeut megszállottuk. Az Aulsausnál megvert ellenség üldözése közben tegnap elértük a Hoek Zum Berge körül és az attól északra elterülő vidéket.

Mittautól nyugatra az ellenség tartja az egyik előre elkészített állást. Opeljautól és Kursanitól keletre harcolunk. A Pissa és Kva között az oroszok állásaikat, melyeket többszörösen áttörtünk kiürítették és a Narev felé visszavonultak. Az itt harcoló német tartalékos és német honvédesapatok a legutóbbi napok harcaiban mindenfelé az ellenséges ellentállásnak kedvező erdős és mocsaras vidéken kiváló teljesítményeket értek el. Gallvitz tákornok hadserege előre nyomult.

Ezen hadsereg most a maga teljességében Ostrolenka Nowogeorgiewtől délnyugatra a Narew vonalán áll, ahol az oroszok erősségeikben és hidfőikben nem találtak védelmet, a Nawreven át már is visszavonultak. **A foglyok száma itt 101 tisztre és 28760 főnyi legénységre emelkedett.**

Lengyelországban és a Visztulától és a

A narevementi támadás.

Páris, július 19. (Saját tudósítónktól). A francia katonai kritikusok véleménye szerint a németek narevementi támadása meglepően hirtelen történt.

Ghenadiew szabadlábbon.

Bukarest, július 19. A bolgár minisztertanács határozata folytán elrendelték Ghenadiew szabadonbocsátását és rendőri felügyelet alá helyezték.

Nem találkoznak a balkáni királyok.

Budapest, július 19. (Saját tud.) Szófiából hivatalosan megcáfolták azt a hírt, hogy a balkáni uralkodók Athénben találkozni fognak.

Pilicától nyugatra az oroszok továbbra is visszavonulnak kelet felé.

Délkeleti hadszintér.

Az ellenség, melyet július 17-én a Siemontól délnyugatra elterülő vidéken Wirsch vezérezredes hadserege megvert, az Ihankaszakasz mögött előre elkészített állásainkban kísérelti meg az üldözést megállítani. Az ellenség előállításait Wiepilor mellett a vitéz siléziai landwehr már tegnap délután rohammal elfoglalta. Ugyanezek a csapatok éjjel behatoltak az említett előállítások mellett fekvő főállásba. Hasonlóképp mozogni kezd az ellenség vonala Kasanovnál és Bazarovnál. A döntés küszöbön áll. A felső Visztula és a Bug között Mackensen főparancsnoksága alatt álló szövetséges hadseregek harca egész nap lankadatlan hevességgel folyt. Rilavkoviev-Krasznosztávnál, ahol a német csapatok áttörték, az oroszok a legkétségbeesettebb erőfeszítéssel iparkodtak a vereséget elhárítani. Egyik érintetlen gárda hadosztályukat is hareba vetették, de csapatunk ezt is megverték.

Tovább keletre egészen Pvagoviev környékéig osztrák-magyar és német csapatok kieroszakolták az átkelést a Pilicán.

Sokal mellett és attól északra magyar és osztrák csapatok a Bugon át előnyomultak. Ezeknek a sikereknek kényszerítő hatása alatt az ellenség a Visztula és a Bug közötti arcvonalon visszavonult. Az ellenség az ellenállást még csak Krasznosztávtól nyugatra kísérelti meg. Azon a helyen ahol áttörtünk az oroszok súlyos vereséget szenvedtek. A német csapatok és Arc altábornagy parancsnoksága alatt küzdő hadtest csupán **július 16-ika és 18-ika között 16,350 embert elfogtak és 23 géppuskát zsákmányoltak. Írásbeli parancsot találtunk, mely szerint az ellenséges hadvezetőség el volt tökévelve, hogy veszteségeikre való minden tekintet nélkül a végsőkig tartják az általunk immár elfoglalt állásokat.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Robbanás

egy angol dreadnoughton.

Róma, július 19. (M. T. I.) A Messagero állítólag biztos forrásból arról értesül, hogy az Queen Elizabeth angol hyperdreadnoughton, amely hetekkel ezelőtt a Dardanellákban operált, egy 38 centiméteres ágyú felrakásánál robbanás történt, amelynek következtében a hajó egyrésze használhatatlanná vált. A hajót kijavítás végett dokkba vitték.

Uj angol csapatok Malta szigetén.

Berlin, július 19. A Berliner Tageblatt athéni tudósítója jelenti, hogy a Hestia jól értesült athéni újság szerint az angolok Malta szigetén ismét negyvenötezer főből álló sereget vontak össze a Dardanelláknál levő szárazföldi seregük megerősítése végett. Ezeket a csapatokat ötven szállítóhajón fogják a Gallipoli-félszigetre szállítani.

Nagy és örvendetes események előtt.

Budapest, július 19. (Saját tudósítónktól.) Egy keletgalíciai vezető katonai személyiség a következő kijelentést tette a Pester Lloyd munkatársának:

— A jövő kilátásai mindenütt kedvezőek. Offenzívánk örvendetes halad előre. A legközelebbi időre újabb és örvendetes események várhatók.

Ugyancsak a Lloyd munkatársának Böhm Ermolli a következőket mondta:

— Csapatunk szelleme és ellenálló ereje intakt, valósággal fényes. A csaknem teljesen magyarokból álló hadseregem magatartása minden dicséretnek felette áll.

Galicia új helytartója.

Budapest, július 19. (Saját tud.) Dr Koritovszky Galíciai helytartót saját kérelmére felmentették állásától és utódává Colarö Herniar gyalogsági tábornokot nevezték ki.

Katonai tanácskozások Calaisban.

Genf, július 19. (Saját tudósítónktól.) Calaisban Kitchener lord kezdeményezésére újabb katonai tanácskozások lesznek, melyen képviselve lesznek az összes ántánt felek. A tanácskozáson a háború további vezetésének szabályozásáról lesz szó, mivel Párisban és Londonban az orosz hadsereghez fűzött remények erősen csökkentek.

Angol szénbányászok sztrájkja.

Berlin, július 19. A National Tydende londoni levelezőjének jelentése szerint a helyzet a dél walesi szénbányavidéken igen válságos. Tény az, hogy kétszáz ezer munkás lépett sztrájkba. A munkásvezérek nagy szilárdságot tanúsítanak a kormányval szemben. Elsősorban mindazoknak a rendszabályoknak a megszüntetését követelik, amelyeket a kormány a sztrájkolók ellen a háború tartama alatt kibocsátott. Szombat este nagy munkásgyűlés volt, amely újlag bizalmát fejezte ki a munkások vezéreinek.

SPORT

A vasárnapi mérkőzés. Széles, esős időben folyt le a vasárnapi football match, amelyen a NAC I. csapata és az aradi 33 as önkéntesek válogatott csapata mérték össze erejüket. Ismét egy szép játékban gyönyörködhetett Nagyváradi sportkedvelő közönsége. Habár a villámlás és a borult égbolt sokakat megriasztott, mégis elég szép számú nézőközönség előtt folyt le az érdekes mérkőzés. A NAC fiatal csapata különösen feltűnt kiváló mezőny- és összjátékával, amely az önkéntesek gyengébb csapatával szemben gyönyörűen érvényesült; a csapat állandó fölényben volt. El kell ismernünk, hogy az aradi önkéntesek csapatában egyes kiváló erők vettek részt, azonban nagyon meglátszott az egész csapaton a tréninghiány és az egyéni törekvés. Reméljük, az önkéntesek csapata a legközelebbi mérkőzésen már tudásának teljes kvalitását fogja bemutatni. A sikerült mérkőzés eredménye 3-0 (2-0) volt a NAC I. javára. Ezt megelőzőleg folyt le a NAC II. és az újvárosi válogatott ifjúsági csapat revans mérkőzése, amelyen a NAC csapata szinte packázott az ellenfél nagyon is gyenge csapatával. Ezt mutatja a feltűnő eredmény is, amely 9-0 (3-0) volt a NAC II. javára.

A szerkesztésért kedvesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Árverési hirdetés.

A rendőrkapitányi hivatal mint rendőri büntető bíróság közhírré teszi, hogy a múlt hó 29-én bitangásban talált 2 drb. fehér ökör — minthogy a tulajdonosuk mai napig sem jelentkezett, — f. hó 23-án délelőtt 11 órakor a baromvásártéren nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Nagyvárad, 1915. július 17.

Pásztor Bertalan
r. b. bíró.

Fürdői menetrend.

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es	Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as	"	d. u.	2.19
a 7710-es	"	d. u.	4.39
a 7704-es	Püspökfürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as	"	d. u.	2.51
a 7710-es	"	d. u.	5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as	Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es	"	d. u.	3.29
a 7709-es	"	este	7.11
a 7703-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es	"	d. u.	3.57
a 7709-es	"	este	7.43

ezenkívül vasár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es	Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es	Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es	Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es	Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Féliksz-fürdőig

a 7724-es	Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as	"	d. u.	2.30
a 7730-as	"	d. u.	4.50
a 7724-es	Féliksz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as	"	d. u.	3.03
a 7730-as	"	d. u.	5.23

Féliksz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as	Féliksz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es	"	d. u.	3.10
a 7729-es	"	este	6.59
a 7723-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es	"	d. u.	3.40
a 7729-es	"	este	7.32

ezenkívül vasár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Féliksz-fürdő közt

a 7732-es	Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es	Féliksz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Féliksz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es	Féliksz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es	Nagyváradra érkezik	este	9.40

13014/915. szám.

Hirdetés.

Belügyminiszter ur 29166—VII. d/1915 számú körrendelete alapján figyelmeztetem a város közönségét, hogy a vasuti állomásokon átvonuló katonaságnak szeszitalokat sem pénzért, sem ajándékképpen ne adjanak, mert eme rendelkezés betartását szigorúan ellenőriztetem s az ellene vétők megbüntetése végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Rendőrfőkapitányság

4453—1915. eln. sz.

Hirdetés.

A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság H. A. számú rendelkezése folytán közhírré teszem, miszerint nemcsak a cs. kir. osztrák államvasutak, valamint Ausztria nagyobb magán vasutai, köztük a Dél-vasut (ez magyarországi vonataira is) a Bosznia-Hercegovinai vasutak, a Kassa-Oderbergi vasut és a cs. és kir. Banjaluka-Doberlini vasut, hanem ezen túl a m. kir. államvasutak is és a magyar helyi vasutak többsége megengedték, hogy a sebesült és megbetegedett katonák hozzátartozói, azok látogatása alkalmával oda és vissza 50 százalékos jegykedvezményvel utazhatnak. E kedvezmény Magyarországon korlátozva van a III. kocsiosztályra. Ezen utazási kedvezmény csak a sebesült és beteg katonák szülőit, feleségeit, gyermekeit és testvéreit illeti és a politikai hatóságok (illetve rendőrhatalóságok, községi, valamint lelkészi hivatalok) megfelelő igazolása alapján kérelmezhető a személypénztáraknál.

Nagyvárad, 1915. július 5.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

14455—1915 szám.

Hirdetés.

A rendőrkapitányi hivatal a közönség tudomására hozza, hogy mindazok, akik szökevény hadifoglyokat közvetlenül elfognak és mindazok, kik oly adatokat juttatnak a hatóságok tudomására, amelyek szökött hadifoglyok kézrekerítését teszik lehetővé; a cs. és kir. hadügyminiszter ur részéről 10—25 korona jutalomban részesülnek.

Nagyvárad, 1915 június 30.

Rendőrfőkapitányság.

Hirdetés.

A háborús állapot bekövetkezése óta, de különösen az utóbbi időben városunkban is sűrűn merültek föl panaszok az ércváltópénz hiánya miatt, dacára, hogy a magyar kir. pénzverő hivatal a háborús állapot bekövetkezése óta teljes munkaképességének felhasználásával állandóan vert egy koronás, tíz és két filléres ércpénzérmekeket.

Ennélfogva már eddig is tetemes mennyiségű új váltópénz került forgalomba — a fennforgó hiányt azonban mégse sikerült megszüntetni. Ennek a sajnálatos és az ipari, kereskedelmi forgalom, a közgazdasági élet megbénítására vezető körülménynek — az oka abban leli magyarázatát, hogy a lakosság egy része a váltópénzérmekeket elrejtíti és azokat ily módon kivonva a forgalomból, a hazai közgazdaságnak, iparnak és kereskedelemnek mérhetetlen kárt okoz.

Sajnos, hogy a lakosság ily irányú magatartásához hozzájárulnak azok a lelketlenül terjesztett valótlán rémhírek és amelyek a bankjegyek elértéktelenedésével ijesztik meg a tájékozatlan közönséget, holott a bankjegyek a koronaérték pénzermével és ennélfogva a váltópénzermekkel teljesen egyenlő értékűek, azok érték csökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Ösmerve a nagyváradi közönség mindég humánus és minden nemes cselekedetben elől járó áldozatkészségét, talán fölösleges is hangsúlyozni, hogy a váltópénzermék elrejtése és azoknak a forgalomból való kivonása és ezáltal a hazai közgazdaság, a pénz és értékgazdálkodás, nemkülönben a hazai kereskedelem és ipar megbénítása hazafiatlan, lelkiismeretlen cselekedet, amely nemesek mindnyájunk megvetését, de a legszigorúbb megróvását és megtorlását érdemli meg.

Akkor, amikor a jelen viszonyok között hazánkban, városunkban a közönség minden hazafias cselekedetére szüksége van, amikor a közönség minden rétegének át kell érezni, hogy a maga szűkebb pátriájának katonája a polgári foglalkozásban: az elrejtett pénzermék forgalomba hozatala is hazafias kötelessége a hazug mesékkel elámitott és félrevezetett közönségnek; annál is inkább, mert az elrejtett érmék forgalomba hozatala elsősorban is a nagyközönség minden rétegének érdekében áll.

Nagyvárad, 1915 június 27-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rendezés
ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.